

Közérdek és csoportszemszög

Nyilván sokan látták két hete a tévében a Hét műsorát, amelyben a Korondi és a Parajdi utca házairól, a házak és a helyükre tervezett 195 lakás sorsáról volt szó. A történet lényegét — legálábbis részben — a műsorból is megismerhették a szegediek, s hogy az eset jó néhány szegedi állásfoglalásra késztetett, azt a szerkesztőségbe és a tanáchoz érkezett levelek is bizonyítják. A lényeg tehát nagyjából mindenki ismeri. Azt, hogy a szóban forgó húsz ház egyes lakói nem értenek egyet a tanács döntésével, s valódi vagy vélt igazukat megkísérelték a megyei pártbizottsághoz, az Építési és Városfejlesztési Minisztériumhoz, az MSZMP Központi Bizottsághoz, no meg a tévének írt levelekkel érvényesíteni. Vagyis megpróbálják megakadályozni, hogy a város kisajátítsa az említett terület 20 magánházának 23 lakását, az Odessa II. ütemében e helyre tervezett 195 lakás felépítéséhez.

1.

Mindenképpen hasznosnak tűnik, ha mi, Szegediek is foglalkozunk e kérdéssel, amely végül is elsősorban a város belügye, amelyben kívülállónak, akár a Televízió-nak is, meglehetősen nehéz állást foglalni. Mert a tévé műsorában kifejezésre jutott egy vélemény, amely — akárhogyan is nézzük — akadály a városfejlesztésnek. S talán az sem mellékes, hogy nemcsak a szegedi szakemberek tartják szükségesnek a terület kisajátítását, nemcsak a városi tanács vezetői, hanem a megyei pártbizottság és tanács vezetői is. S nem pusztán szeszélyből foglaltak így állást, hanem a tények alapos ismeretében. Erdemes sorra venni néhányat e tények közül.

Talán a szakmai szempontokkal érdemes kezdeni. Húsz — többnyire valóban jó állapotban levő — magánház, 23 lakása helyett 195 lakást lehet építeni. Valóban sokat kellene áldozni ezért a 195 lakásért? Valóban oly sok lenne az a sokat emlegetett 20 millió forint — nem valószínű, hogy ennyi lesz — szanálási költség? Igen, így ránézve soknak látszik, csak-hogy összehasonlítva más városrészekkel, gyorsan megváltozik az ember véleménye. Hiszen e két utcában 195 lakásért 23-at kell kisajátítani, vagyis a szanálási ellenállás még a 12 százalékot sem éri el, Odessa egész II. ütemét tekintve pedig alig haladja meg az 5 százalékot. Ezzel szemben például Felsővároson a szanálási ellenállás mintegy 17 százalék. Sőt, ott közműveket, utat, kapcsolódó létesítményeket is kell építeni, lakásonként mintegy 150–160 ezer forint költséggel. E két utcában viszont mindez rendelkezésre áll, s az új lakások árát csak a kisajátítás költsége terheli, új lakásonként mintegy 60 ezer forint. Vagyis a járulékos költségek a két utcában építendő új lakásoknál jóval alacsonyabbak, mint a város más részein.

Tehát nem is drága e 195 új lakás, hiszen a szükséges közművek már megvannak, hasonlóképpen a kapcsolódó létesítmények is — áruháza, étterem, presszó, szolgálatot, gyermekintézmények —, ami pedig hiányzik, az megépül Odessa II. üteméhez. Az pedig s-m-m-i-képpen sem lehet közömbös, hogy mindez a két utcában 23, vagy 195 családot szolgál-e.

2.

S nemcsak olcsóbbak lesznek a lakások, mint a város más területein. Más érvek is

szólnak felépítésük mellett: többek közt a zöldterület. A házak tulajdonosai ugyanis nemcsak a költségekkel érveltek, hanem azzal is, hogy kertjeik hasznos zöldterületet alkotnak Odesszában. Az érv fele: a zöldterület, kétségtelenül igaz, de a hasznosság már erősen kétségbe vonható. Hiszen e kerítések közé zárt területet csak a 20 ház lakói élvezhetik, az építkezések után pedig 850 család — ennyi lakás lesz Odessza második ütemében. Eppen ezért épül csak 195 lakás e húsz ház helyén, hogy a 850 lakáshoz 12 750 négyzetméter zöldterület lehessen biztosítani, a szükséges parkolóhelyekkel, játszótérrel.

Ezért is meglepő, hogy a környező tízemeletes házak lakói közül is aláírtak néhányan a sokfelé küldött leveleket, mondván: jól jön nekik is a kertek zöldje. De hogyan, a magántulajdon kerítését közé zárva? Azt a területet csak akkor használhatják ők is, ha új házak magasodnak majd a régi helyén. Közterületként szolgálhat mindenkit tehát a jelenlegi magántulajdon. Ezért is javasolta 1973 nyarán a megyei tanács elnöke, hogy ne ifjúsági — vagyis gyakorlatilag magán — lakásépítést szolgáljon e házak szanálása, hanem a célcsoportos lakásépítkezést. E javaslatot döntéseiben figyelembe vette a városi tanács és a végrehajtó bizottság is.

Az, hogy e területek biztosítása mennyire fontos Odesszában, kiderül Laár Árpádnak, az Építési és Városfejlesztési Minisztérium főosztályvezetőjének 1973 decemberében kelt, a városi tanács elnökéhez írott leveléből is. E levél már a panaszok ismeretében született. Erdemes belőle idézni: „Célszerűnek tartanám egy olyan részletes tanulmánytörtv elkészítését, mely a környező több szintes lakóházak lakói részére több szabad területet biztosít, a beékelődő földszintes beépítés rovására.” Igen, valóban beékelődő ez a földszintes rész, több szempontból is az.

3.

Ezért is foglalt állást a városi tanács, s több ízben a tanács végrehajtó bizottsága a Korondi és a Parajdi utca átépítése mellett, amely ugyan a város távlati fejlesztési tervében földszintes beépítési területként szerepel. Csak-hogy a terv készítése óta sok minden megváltozott a városban, s ezért döntött másoknál a tanács. Az pedig, hogy az építkezéseket mihamarabb elkezdjék, azért is előnyös, mert a DELEP-nek nem kell újra felvonnulnia.

Csak-hogy időközben megérkezett — a Hét műsorához nagyon is közeli időpontban — Laár Árpád újabb levele a minisztériumból, amely többek közt arra szólítja fel a várost, hogy függessze föl a terület előkészítési munkáit, amíg az általános rendezési terv szabályszerű módosítása megtörténik. Am közben már folyt a szanálási eljárás, amelynek során mindössze hat tulajdonos tiltakozott a kisajátítás ellen, kilencen pedig már a felajánlott összeget is elfogadták. Ha most föltámasztanék a kisajátítási eljárást, végtelenül nehéz helyzetbe kerülne az az 2 tulajdonosok, akik a tanácstól kapott összegben már új lakást vagy házat vásároltak.

A tévében is idézték, a szanálási felfüggesztését kívánó állásfoglaláshoz érdemes hozzáfűzni, hogy minden rendelkezés — igaz, miniszteri vagy minisztériumi egyetér-

téssel — a helyi tanács hatáskörébe adja az általános rendezési terv módosítását, amely a tévében idézett állásfoglalás szerint a szanálási előfeltétele lenne. A tanács lényegében erről is döntött, mégpedig a minisztérium tudomásával. A Korondi-Parajdi utca és környékének beépítési tervét tavaly és az idén háromszor is tárgyalta az ÉVM 6. számú Városrendezési és Építési Tervtanácsa, ám az általános rendezési terv módosítását egyik esetben sem javasolta, ennek gondolata csak a tévéműsorhoz nagyon közeli időben merült fel. S a tanácsai önállósággal szemben éppen akkor föllépni, amikor Szegeden az országos átlagnál kedvezőbb a szanálási arányszám, sőt adott esetben a helyi átlagnál is jobb, az meglepő. Annál is inkább, mert az általános rendezési tervet nem módosítja generálisan az építkezés, hiszen lakóterület helyére lakóterület kerül. A terv módosítása különben készül az SZTV-nél, sokkal nyomósabb indokok — olajkutatás, őt köz-ség csatlakozása stb. — miatt, ám csak 1976 nyarára lesz készen. Addig viszont aligha lehet várni egy többszörösen is megalapozott tanácsai döntés végrehajtásával.

A kisajátítás folyamán tartott egyeztető tárgyalásokon tehát hat tulajdonos tiltakozott a szanálás ellen. Alighanem el lehet mondani róluk, hogy hatan egyéni érdekből, hatuk csoportérdekek magántulajdonosi szempontjából a közérdekkel szemben lépnek föl. Hiszen még a húsz ház tulajdonosai között is ellentétek vannak, mert többen egyenesen kérték házuk kisajátítását, s a tiltakozó leveleken olyan tulajdonosok aláírása is szerepel, akik azt nem ismerik el sajátjuknak.

4.

A város, a közösség érdeke az, hogy minél olcsóbban és gyorsabban, minél több lakás épüljön. Ezt fejezi ki többek

Megjegyzések egy vitatott szanálási ügyhöz

közt Dér Győzőné, a Védőnő utcából szerkesztőségünknek címzett, felháborodva írt levelében. Idézem, amit a Hét műsora és a 20 ház kapcsán írt: „...Helyette korszerű, új lakások épülnek, amelyek sok munkáscsaládnak biztosítanak új otthont. Nem tudom megérteni azt, hogy egy nagyváros vezetősége hoz egy döntést, és azt nem tudja érvényesíteni, mert egyes családok akadályozzák. Hol tartana ma az építkezés, ha mindenki ezt tette volna? Mindegyikünknek volt olyan kedves a saját otthona, mint ezeknek a családoknak. Nem tudják fölfogni, ami most van kialakulóban? Hol lenne akkor szép Tarjánunk, ha mindenki így tett volna? Nem tudom, hogyan lehetséges az, hogy nem az épülő, szép várost akarják, hanem régi házaikat? Ez nagyon sok embert foglalkoztat...”

Igen, sok embert, többek közt engem is. Hiszen ezek a házak azért is értékesek, mert a város építettét hozzájuk utat, járdát és közműveket. És példának okául a nálunknál jóval gazdagabb Svédországban a kisajátításnál csak a tíz évvel korábbi értéket hajlandó fizetni az állam. Egy kapitalista országban, ahol sérthetetlen a magántulajdon. Nálunk pedig napi árat kapnak a tulajdonosok.

Erdemes elgondolkodni ezen a histórián. Mert tiszteltet méltó a Televízió az a szándéka, hogy szót emel a „kisemberek” érdekében. Csak-hogy most a tévé a „kisemberek” kis csoportjának érdekében állt ki a társadalmi és a városi érdekek szemében. Valljuk be: tévedett. Hiszen aki nemcsak lakásának, de a városnak is lakója, annak egyet kell értenie Dér Győzőné közösségi indulattól fűtött soráival. Mint ahogyan tette ezt a városi tanács is, amely e heti ülésén ismét állást foglalt a 195 új lakás mellett, amelyet 20 magánház helyén kell felépíteni, a város egyik — majdan — legszebb részén.

Szávay István

Játékok — hibákkal

Alig egy évvel ezelőtt költöztek be az első lakók Tarján hatodik ütemének házai-ba. Azóta az építők igyekeznek olyan vázlatot vázolni a lakások környékét, hogy az itt élő valamennyi gyermek jól érezze magát, találjon megfelelő játszótérket, játékokat. Az okos tervek megvalósításakor azonban olykor hibákat is vétettek, amelyek sok bosszúságot okoznak, illetve veszélyeket rejtgetnek.

Igy például dróthálóval elkerítve bitumenes foci pályák születtek a 617-es épület mögött. Az egyik ilyen „dühöngőben” — amelyben méreténél fogva általában a kisgyermekek játszanak — azonban kis- vagy közepes labdával nem is érdemes játszani. A háló alatt ugyanis akkora rés van, hogy a labda könnyen kigurulhat. Így aztán többet kell a pálya melletti virágok között futkosni, mint játszani lehet. Hogy a pálvákat gondosanban is el lehet készíteni. Híznították a 616-os épület mellett látottak. Itt ugyanis még egy teniszpálya is nem-hozott fát a pálvát körülvevő drótháló alatt.

A minap két frissen kivágott fát tettek le a játékok közelében, az egyiket a bitumennel borított területen, a másikat pedig egy homokozóban. A szándék nyilvánvaló — az ágak megmászásával ügyeskedjenek a gyerekek, a

felnőttek pedig hadd lássanak egy-egy természetfarr-máltá vonalat a szögletes házak között. Ám aki közelről megvizsgálja az ágas-bogas fákát, láthatja, hogy az először említett célnak nem felelnek meg. Mert például ha 2–3 gyermek csim-baskodik egy-egy ágra, könnyen letörhet. De okozhat balesetet egy-egy eles, kiálló csont is. A leírtakat igazolja, hogy már az első napon megsérült egy tízéves forma kislány. Működésben a homokozóba fektetett fát levekzett megmászni, lepottvánt, s fejét a téglaszegélybe ütötte.

Igaz, Tarján gyermekeinek feltétlenül szükségük van a játékokra, de csak a szórakoztatóakra, és azokra, amelyek nem veszélyesen veszélyesek.

Sz. J.

Azonnali felvételere keresünk

közgazdasági egvetimi végzettséggel BELSŐELLEN-ÖRT, valamint ÁRUFORMAI HELYETTES VEZETŐ főfőlelődi munkakörbe Pálvázaton hirdetünk TECHNOLOGUS és GYÁRTÁSELOKÉSZÍTŐ munkakörre is.

Pálvázatokhoz mellékelni kérjük a részletes önéletrajzot, eddigi működésük részletes leírását, valamint fizetési igényüket. Jelentkezés írásban

„Ipari szövetkezet 4596/12” jellegre a Sajtóházba.

Régi ház — új célokkal

Átalakítás után a Juhász Gyula művelődési központ

Az év első napjaiban kezdtek meg a Juhász Gyula művelődési központ felújítását. A kívül-belül újjávarázsolt épületben az intézmény régi csoportjai már megkezdhetik működésüket. Három helyett most összesen nyolc klubhelyiség van, és egy előadóterem. A volt gyermekkönyvtár helyén az EDOZS táncgyűttes kapott szék, tükrökkel felszerelt próbatermet, öltözőket, mosdókat, raktárhelyiségeket. Az intézmény irodáját a volt szolgálati lakás helyén alakították ki. Négy millió 800 ezer forintba került mindez, valamint a modern berendezés, a bútorok és felszerelések. A SZOT-támogatással felújított intézmény — amely a város egyik legszebb, legkorszerűbb közművelődési centruma — a Szakszervezetek Megyei Tanácsának irányítása alá került, megváltoztak feladatai és működési rendje is. Ezután is ellátja a területi jellegű közművelődési feladatokat, de fokozatosan az üzemi kulturális munka módszertani központjává kívánja fejleszteni.

Varga Józsefet, az SZMT kulturális bizottságának munkatársát kértük, mondja el, milyen célokat szolgál a művelődési központ, és hogyan látja el feladatait.

— Munkája a már meglévő csoportokra és a különböző üzemi szakszervezeti tisztségviselők kollektíváira épül. Szeretnénk mielőbb kialakítani egy jól működő kulturális információs rendszert, a következő módon: a szakszervezeti aktivistákat itt, a művelődési központban, rendszeresen tájékoztatjuk aktuális közművelődési-politikai kérdésekről, a város kulturális életéről. Nem feltétlenül értekezlet, megbeszélés vagy tanfolyam jellegű foglalkozás, hanem előadást is adó tapasztalatcserék formájában. Röviden ez azt jelenti, hogy az üzemi szakszervezeti tisztségviselők közül szerveződött élő közösségek itt találkoznak népművelőkkel, közművelődési szakemberekkel, művészekkel; megismerik egymást, tapasztalatokat cserélnek, illetve elmennek a kultúra helyeire. Megismerik, mivel és miképpen lehet felkelteni a kisebb közösségek, az üzemi dolgozók csoportjainak kulturális érdeklődését. Nem az a célunk tehát, hogy a Juhász Gyula Művelődési Központ is kulturális ellátócentrum legyen — egy a többi között. A színház, a mozi, a képtár, a többi művelődési ház programjaira kívánunk felhívni a figyelmet, és felkészíteni aktivistáinkat, hogy az üzemi területeken képesek legyenek felvetni a kultúra kérdéseit, és választ adni rájuk.

— Az itt kialakuló közösségek, klubok között nyilvánvalóan ezért kap majd helyet a nőfelelősök, a szocialista brigádvezetők, a közgazdászok klubja is. Mi-llyen kollektívákat sikerült eddig kialakítani, és hogyan

érvényesítik működésükben az intézmény új funkcióit?

— Az üzemi kultúrfelelősök klubja már tavaly megalakult, de a munkastílusuk most megváltozik. A hónap elején háromnapos tanfolyamon vettek részt, a jövő évben körülbelül tíz foglalkozást szervezünk számukra, amelyek témája: szegedi irodalom, szegedi képzőművészet. Olyan képzőművészeti, illetve irodalmi összeállításokat látnak itt, amelyeket üzemi klubokba is ajánlunk, illetve a kultúrfelelősök választanak majd, melyiket szeretnék bemutatni saját munkahelyükön. A filmpropagandisták klubjának megszervezésével az a célunk, hogy ne csak jó közönségszervezők, hanem a filmművészetért propagandistái is ott legyenek a gyárakban. A színházbarátok klubjának ugyanez a célja. Színházi közönségszervezőkből, üzemekben és szakmunkásképzőkben dolgozó irodalmi körök tagjaiból szerveződik a klub, akik a művelődési központban találkozhatnak szegedi, budapesti és vidéki szakemberekkel, alkotókkal — természetesen a darabok, egyes előadások megtekintése után. A zenebarátok klubja most készíti újszerű céljainak megfelelő programját, tagjai négy szakszervezeti, egy szövetkezeti munkaköréből, illetve a textilipari szakközépiskola tanulói közül verbuválódtak, a szakmunkástanulók, a propagandisták, az ifjúsági klubvezetők, közgazdászok klubját most alakítjuk, már működik a nőfelelősök és a könyvbarátok klubja.

— Természetesen a művelődési központi régi csoportjai is dolgoznak. Az énekkar feladata, hogy a zenel ismeretterjesztés igényes formáit valósítsa meg az üzemekben is, a gyűjtők kamarakizállításokon teszik közkincs-cse értékes anyagukat, míg a filmesek szívesen segítenek bármilyen üzemi esemény, ünnepség megőrzésében, illetve a stúdiófog-lalkozásokon a felfelvőgépek használatára tanítják meg az érdeklődőket.

Sulyok Erzsébet

Fiatalok!

1975-ben Utazási Irodánk le-tetővé teszi, hogy egyéni-leg, vagy csoportosan ke-resekkel fel az alábbi orszá-gokat és városokat:

Csehszlovákia:
VII. 10–VIII. 26
Prága, Pozsony 60,— Ft/10.

Lengyelország:
VII. 5–VIII. 25-ig.
Krakkó, Varsó, Gdansk
60,— Ft/10.

Bulgária:
Felső Albena
VI. 10–IX. 2-ig
2 ágyas ház
7 teljes 13 teljes
benzító penzió
VI. 1–30. 1100,— 1900,—
VII. 1–30. 1300,— 2400,—
IX. 1–30. 1200,— 2000,—
Albena Batova Kemping
VI. 1–30. 1300,— 2300,—
VII. 1–VIII. 30. 1500,— 2700,—
IX. 1–30. 1400,— 2500,—

Jugoszlávia:
Lóvran, Villa Vesna
2 ágyas elhelyezés
7 napos turnus/váltással
tálcás ellátással
VI. hó 170,— Ft 16/nap
VII–VIII. hó 250,— Ft 16/nap
IX. hó 190,— Ft 16/nap

Jelentkezés és felvilágosítás:
Express Ifjúsági és Diák
Utazási Iroda. 6720 Szeged.
Kigó u. 3.